

Dijagnostika rizika za karcinom i oboljenja mekih tkiva

Radoje Veljović

Vukašin Mitić

IX grupa

Beograd, 11.12.2013.

UVOD

- Rak usta, podtip raka glave i vrata, predstavlja bilo koje kancerogeno tkivo smešteno u usnoj duplji. Može nastati kao primarna lezija poreklom od bilo kog oralnog tkiva ili kao širenje raka neke susedne anatomske strukture kao što je npr. Nosna duplja. .
- Oralni kancer može biti poreklom od bilo kog drugog tkiva usne duplje i to histoloskih tipova kao što su teratoma, adenokarcinoma, limfoma ili melanoma

- Ima nekoliko tipova raka usne duplje ali oko 90% slučajeva su zahvacene skvamozne ćelije nastale u tkivu kod granice usta i usana. Takodje oralni kancer zahvat i jezik, pod usne duplje, obraz, gingivu i nepce. Uglavnom su svi veoma slicni pod mikroskopom i nazivaju se carcinoma skvamoznih celija.

Simptomi i znaci oralnog karcinoma :

● RANI ZNACI :

mogu bili beli pecati (leukoplakija) ili crveni pecati (eritroplakija) na mekom tkivu

Najcesce bezbolni,mali,blede ili bele boje

● SIMPTOMI :

Bol u jeziku

Problemi sa gutanjem

Bolno oralno tkivo

Rizicna mesta intraoralno za nastanak karcinoma su ...

Rizicna mesta koja najcesce budu
zahvacena karcinomom su pod
usta, ventrolateralna strana
jezika, retromolarni prostor i
meko nepce ...

A redje su to tvrdo nepce i
alveolarna kost

Najcesci faktori rizika su ...

DUVAN

ALKOHOL

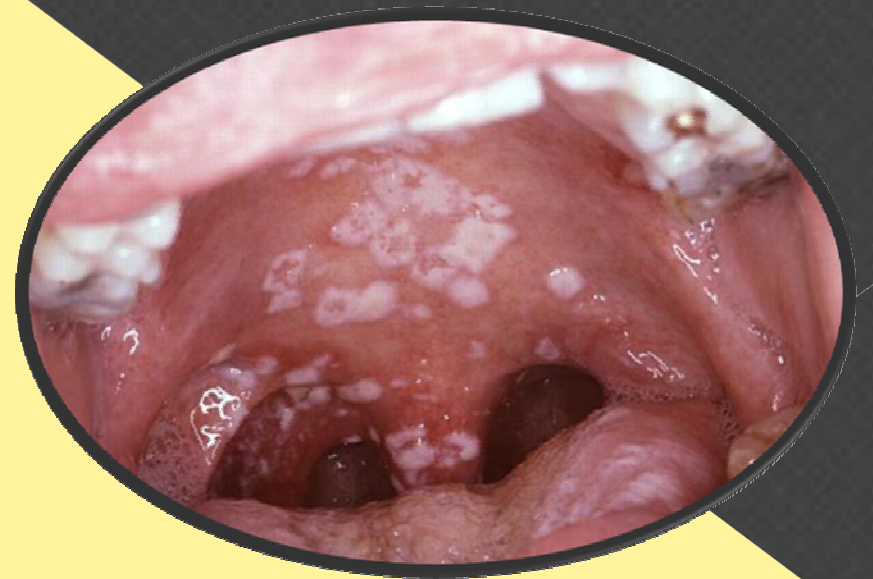
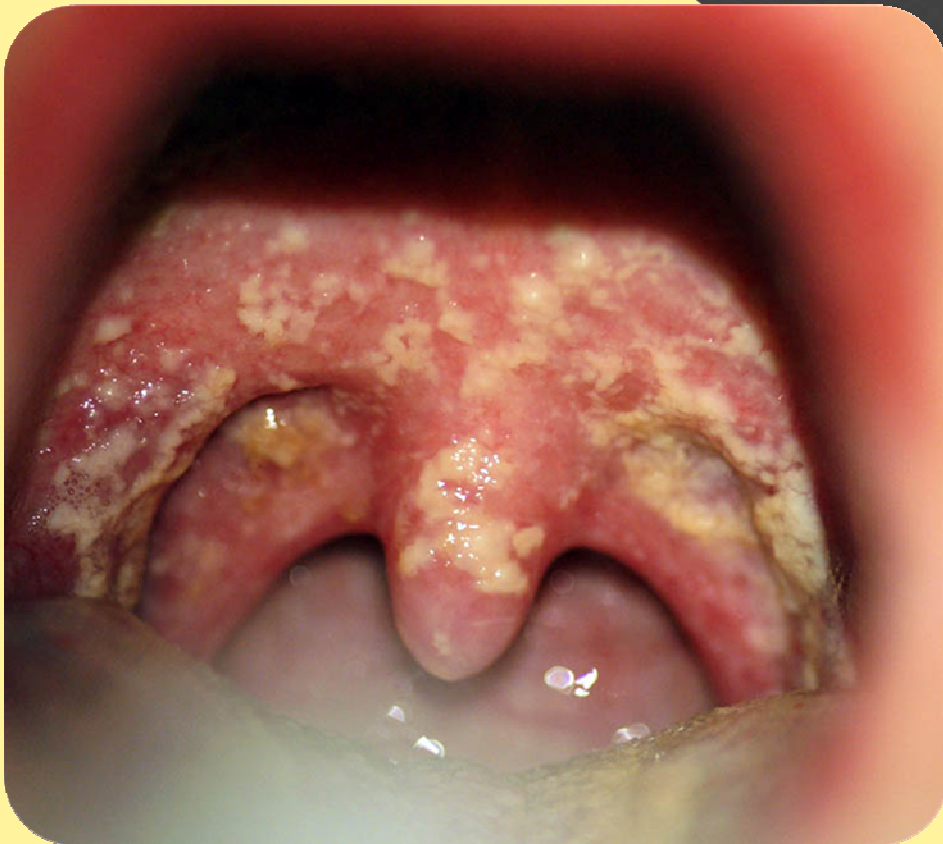
RADIJACIJA

INFEKCIJE

DUVAN

- Internacionalna agencija za otkrivanje raka svrstava duvan u uzrocnike nastanka raka usne duplje, krajnika i zdrela. Istrazivanje u Velikoj Britaniji je ustanovilo da konzuiranje duvana uzrokuje skoro 70% oralnih i zdrelnih carcinoma kod muskaraca i oko 55% kod zena.

- Trenutni pusaci imaju tri puta vece sanse da dobiju rak usne duplje nego oni koji nikad nisu pusili. I 7x vece sanse za rak zdrela. Oralni karcinom je i kolicinski i vremenski zavistan. Tri puta vece sanse kod muskaraca i 4 puta vece sanse kod zena koje puse skoro ceo zivot od onih koji to rade tek nekoliko godina.

- Prestanak pusenja na period od 1 do 4 godine smanjuje rizik raka za 35% od pusaca a za 20 godina dolazi se do rezultata kao da osoba nikada nije ni pusila.
- Ljudi koji su konzumirali lule i tomipse takodje imaju manje sanse da dobiju rak od klasicnih pusaca.

ALKOHOL

- Prema istraživanju iste agencije muškarci koji konzumiraju alkohol imaju 39% sanse da dobiju rak usne duplje naspram 17% kod žena. Alkoholicari imaju 2,5 puta više sansi da dobiju rak od onih koji ne piju ili samo povremeno. Povećanje rizika je dosta veće kod muškaraca nego kod žena

- ⦿ Teski alkoholizam tj svakodnevno unosenje preko 6 jedinica alkohola (engleska velicina za odredjivanje kolicine samog alkohola u picu, 6 units-a je preko 1.5 L piva dnevno)
- ⦿ Alkohol kao uzrocnik ima mnogo bolji efekat kada je udruzen sa cigaretama

**Ne pijem više
(a ni manje)**

- Kao što je već napomenuto količina i vreme unosa potencijalno štetnih supstanci je ključna u stepenu raka oralnog predela a ne samo tog dela tela već i bilo kod drugog gde te supstance predstavljaju factor rizika.

RADIJACIJA

- ⊙ X zraci, Gama zraci i jonizujuće zračenje ima veliku ulogu u nastanku raka pljuvacnih zleza.
- ⊙ Najčešće prouzrokuju rak usana, pljuvacnih zleza i tiroidne zlezde
- ⊙ Rani dokazi su stigli od posledica atomske bombe u Japanu a sada kao i posledica ispoljavanja ljudi zracima koji se koriste u medicinske svrhe.

INFEKCIJE

- HPV
- Human papillomavirus tip 16 kao i tip 18 mogu biti uzrok nastanka raka usne duplje, zdrela i krajnika. Infekcija ovim tipovima virusa prouzrokuje oko 8% raka usne duplje i oko 14% raka zdrela.

- 4 od 10 slučajeva orofaringealnog kancera u Evropi pokazuju HPV pozitivan test. Rak srednjeg sprata zdrela je sve više i više rasprostranjen dostizuci rast od 70% od 2005. pa nadalje. Za ne-orofaringealne kancere, rak glave i vrata se povecao za 24% sa ne znacajnim rastom. HPV se prenosi seksualnim putem, gde prednost imaju ljudi koji su imali više razlicitih partnera ili su svoju seksualnu aktivnost zapoceli u ranijim godinama i time postigli povecanje rizika za nastanak orofaringealnog raka, raka krajnika i korena jezika.

- Epstein-Barr virus (EBV)

Ovaj virus je najcesce izazivac raka kod nazofaringealnog sprata zdrela u 90% slucajeva sto predstavlja oko 6% svih kancera usne duplje i farinksa

HIV / AIDS

- Ljudi koji su zarazeni HIV-om imaju oko 50% veće šanse da dobiju rak zdrelo i usne duplje u poređenju sa ostatkom populacij. Postoji tesna veza izmedju HIV i HPV infekcija.

Imunosupresija

- Osobe koje su prole transplataciju organa imaju između 2 i 5 puta veće šanse da dobiju rak usne duplje i zdrela. Rizik od nastanka raka usana je čak od 17-46 puta veći. Rak usana je pojava kod ljudi koji su primili bubrege, srce ili dušnik. Među primaocima bubrega povećava se rizik kod pušaca za rak donje usne. Moguća objašnjenja raka usana se mogu naći u HPV pozitivnoj infekciji kao i povećanoj izloženosti UV zracima.

Prekancerogene lezije

- Leukoplakia-Beli pečati po mukozii
- Erithroplakia-Crveni pečati po mukozii
- Erithroleukoplakia-Crveni i beli pečati po oralnoj mukozii
- Nicotine Stomatitis

Skrining

- Skrining je metoda koja se koristi pre nego sto se otkrije da osoba ima bilo kakve simptome. Ona moze pomoci u pronalasku raka u njegovoj ranoj fazi. Kada je rak ili patolosko tkivo pronadjeno lates ga je lečiti. Svako dugo cekanje moze pomoci raku da napreduje. Neke metode skrininga su:
- Toluidna: Plava boja se vezuje za dela tkiva koja su sklonija nastanku raka
- Florescentna: Procedura kod koje se lezije posmatraju pod posebnim svetlom

- ⦿ Eksfolijativna citologija: Procedura koja sakuplja ćelije sa skoro svih delova usana i usne duplje. Parce pamuka, četkica ili neka vrsta cackalice se koriste kako bi se uzeo bris i nakon toga se posmatraju pod mikroskopom
- ⦿ Biopsija četkicom: Bris se uzima sa lezija i gleda pod mikroskopom. Metoda vrlo slična prethodnoj

HVALA NA PAŽNJI 😊